

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/4786,Noc-Muzeow-w-lubelskim-oddziale-IPN-Lublin-1516-maja-2010.html>
18.04.2026, 05:36

Noc Muzeów w lubelskim oddziale IPN - Lublin, 15/16 maja 2010

15.05.2010

Podczas tegorocznej Nocy Muzeów, która odbyła się w Lublinie 15/16 maja br., IPN zaprosił wszystkich chętnych do swojej siedziby (sala konferencyjno-wystawiennicza, ul. Staszica 22A). Uczestnicy imprezy zobaczyli m.in. materiały zgromadzone w IPN, dotyczące wydarzeń Lubelskiego Lipca '80, studenckich protestów w Marcu 1968 r., zainteresowania organów bezpieczeństwa młodzieżą biorącą udział w Kozienaliach, czy fotografie członków partyzanckiego oddziału „Jastrzębia”. W fotoramach oraz gablotach zaprezentowane zostały materiały operacyjne, a więc np. doniesienia, zdjęcia, dokumenty śledcze, ale również fotografie udostępnione Instytutowi m.in. przez byłych opozycjonistów. Było to zatem zderzenie dwóch perspektyw istotnych wydarzeń, w szczególności związanych z Lublinem. Noc Muzeów w IPN rozpoczęła się o godz. 19.00, a zakończyła o północy.

Podczas Nocy Muzeów wyświetlano filmy z cyklu „Z archiwum IPN”:

- godz. 19.00 - „Wrzesień 1939 na Lubelszczyźnie”

Film przypomina dramatyczne wydarzenia września 1939 r. rozgrywające się na Lubelszczyźnie. Działania zbrojne nie miały strategicznego znaczenia w tym regionie. Przy końcu kampanii Lubelszczyzna stała się wielkim polem bitewnym. Niemcy dopiero w połowie września wkroczyły na Lubelszczyznę, jednak już od początku wojny wiele miast w województwie ucierpiało na skutek niemieckich nalotów. Między innymi małe miasteczko Frampol, które 13 września stało się celem nalotu ćwiczebnego Luftwaffe. To tu doszło do ostatniej wielkiej bitwy września pod Tomaszowem Lubelskim. W dniach 17-20 września i 22-27 września Armie „Lublin” i „Kraków”, a następnie wojska Frontu Północnego utworzone z Armii Modlin poniosły klęskę w walkach z Niemcami. Ponadto doszło do walk z wkraczającą Armią Czerwoną. 1 października 1939 r. pod Wytycznym oddziały Korpusu Ochrony Pogranicza stoczyły bój, po czym dowódca rozwiązał grupę i zarządził odwrót.

Jako komentatorzy występują historycy z IPN w Lublinie: Michał Durakiewicz, dr Sławomir Poleszak, Mariusz Zajączkowski.

Scenariusz filmu: Tadeusz Doroszuk i Adam Sikorski. Reżyseria: Adam Sikorski. Rok produkcji: 2009. Czas: 27.47 min.

- godz. 21.00 - „Andrzej Kiszka”

Film jest opowieścią o niezwykłej historii żyjącego do dziś Andrzeja Kiszki, partyzanta przez 16 lat ukrywającego się przed organami bezpieczeństwa. W czasie okupacji niemieckiej związany początkowo z BCh, a następnie z AK, miał kontakt również z oddziałem NZW „Ojca Jana”. W 1944 roku na rozkaz przełożonych podjął służbę na Posterunku MO w Hucie Krzeszowskiej, z której zdezerterował po 4 miesiącach w obawie przed aresztowaniem. Długoletnie ukrywanie się rozpoczął w 1945 r., kiedy to milicja znalazła w jego zabudowaniach broń. Ukrywając się w tym czasie nie prowadził działalności bojowej. Przy okazji amnestii 1947 r. ujawnił się, ale w wyniku donosów znów groziło mu aresztowanie. Wrócił do lasu. Kolejno był związany z oddziałem Adama Kusza „Garbatego” oraz Józefa Kłysia ps. „Rejonowy”. Od 1952 roku ukrywał się przeważnie

samotnie. Dopiero 30 grudnia 1961 r. w wyniku kombinacji operacyjnej SB został otoczony w bunkrze i pojmany. Sąd PRL skazał go na dożywocie; w wyniku amnestii wyszedł na wolność w 1971 roku. Do dziś nie został zrehabilitowany.

● godz. 23.00 - „Generał Walter”

Twórcy filmu próbują zrekonstruować okoliczności śmierci gen. Karola Świerczewskiego „Waltera”. Miała ona miejsce 28 marca 1947 roku w Jabłonkach koło Baligródu, gdzie do dzisiaj stoi pomnik upamiętniający to wydarzenie. Została wykorzystana przez komunistów jako pretekst do przeprowadzenia tzw. akcji „Wisła”, w ramach której w terenów południowo-wschodniej Polski wysiedlono około 140 tys. Ukraińców. Propaganda komunistyczna uczyniła z gen.

Świerczewskiego jednego z największych swoich bohaterów. Film przypomina, że gen. Karol Świerczewski służył od 1917 roku w bolszewickich formacjach wojskowych, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej i został ranny w walkach z Wojskiem Polskim. W 1936 roku został wysłany przez Stalina do Hiszpanii, a od 1943 roku skierowano go do tworzenia polskich jednostek wojskowych w Związku Sowieckim.

Jako komentatorzy występują historycy: dr hab. Grzegorz Motyka (PAN) oraz dr Sławomir Poleszak (IPN O/ Lublin)

Scenariusz filmu: Tadeusz Doroszuk i Adam Sikorski. Reżyseria: Adam Sikorski. Rok produkcji: 2009. Czas: 27. 53 min.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

foto #5

foto #6

foto #7

foto #8